

LA VIDA I L'OBRA DE RAMON BARBAT I MIRACLE (*)

per Jaume Agudé i Sordé

Introducció.

En Ramon Barbat i Miracle va néixer a Valls, al carrer Forn Nou, el dia 19 de setembre del 1990. El seu pare, Ramon Barbat i Cardany, era carnisser, i la seva mare, Dolors Miracle i Mestre, havia cursat la carrera de Magisteri a l'Escola Normal de Tarragona. Va estudiar l'ensenyament primari i el batxillerat al recordat Col·legi de Sant Gabriel de Valls i, un cop acabats, el peritatge mecànic i elèctric a l'Escola de Vilanova i la Geltrú.

Ell, però, aspirava més en els seus estudis, motiu pel qual es va traslladar a Barcelona l'any 1918, per cursar els d'Enginyer Industrial. Treballa i estudia per poder tirar endavant. És per això que es presenta a unes oposicions al cos de telègraf i les guanya. El destinen a Barcelona, cosa que li permet simultanejar els estudis superiors amb el lloc de treball que havia conquerit. El seu tarannà emprenedor fa que sigui nomenat president de l'Associació d'Alumnes de l'Escola d'Enginyers Industrials. Acabada la carrera, l'any 1927, va guanyar també les oposicions al cos d'enginyers industrials del Ministeri d'Hisenda, i fou destinat, llavors, a Tarragona. Al cap de dos anys, és nomenat Inspector Provincial Adjunt de Formació Professional, i comencen els seus contactes amb les Escoles del Treball tarragonines, molt concretament amb la de Valls. L'any 1930, va fer venir a la nostra ciutat el Ministre de Treball, Pedro Sangro Ros de Olano, Marquès de Guadalquivir.

En proclamar-se la República, va defugir de tota activitat política per lliurar-se totalment a les seves tasques professionals. Tot i amb això, l'any 1934 fou designat presi-

(*) (NE.- Text de la conferència pronunciada per l'autor, al Saló de Sessions de l'Ajuntament de Valls, el dia 19 de novembre del 1989, amb motiu de la concessió de l'"Honor de Valls", a títol pòstum, a Ramon Barbat i Miracle.

dent de l'Associació d'Enginyers de Catalunya i l'any següent també President de la federació d'Associacions d'Enginyers de tota Espanya. És en aquest mateix any 1935 que, malgrat el seu rebuig a intervenir directament en política, fou nomenat, a causa de la seva brillant actuació com a president de l'esmentada entitat, Conseller de Sanitat i Assistència Social, per poc temps, en aquella anormal Generalitat que presidia Ignasi Villalonga i Villalba, com a Governador General de Catalunya, una Generalitat sorgida amb motiu dels fets del 6 d'octubre del 1934. Aquest nomenament el portà a la política, i l'impel·lí a presentar-se a les eleccions generals el febrer del 1936, pel partit Radical.

Acabada la guerra civil, va saber vorejar amb molta habilitat les penoses "depuracions" que afectaren també el col·lectiu d'enginyers industrials.

L'any 1941 va contreure matrimoni amb Montserrat Gili, filla de l'editor Gustau Gili, del qual matrimoni nasqueren tres fills: Ramon, Gustau i Montserrat.

L'any 1942 és nomenat director de Ràdio Barcelona. En aquesta emissora creà una junta assessora formada per rellevants personalitats barcelonines d'aquell temps. Cal destacar-hi Agustí Duran i Sanpere, l'historiador que, durant la guerra civil, al capdavant del servei de protecció d'Arxius, creat per la Generalitat republicana, va actuar decisivament en el salvament dels arxius catalans. La seva tasca com a director de la ràdio més popular de Catalunya, durant vint anys, va ser molt rellevant.

Aquest càrrec, el va compartir amb altres activitats com, per exemple, conseller i director general de "Publicidad Cid", on va conèixer el senyor Julio García Ibáñez, que des de llavors seria el seu gran amic i col·laborador. Ambdós van aconseguir que aquesta agència de publicitat fos la primera de tot l'Estat, per volum de negoci, i per tècniques publicitàries, segona.

L'any 1948, i després d'una penosa malaltia, va morir la seva esposa Montserrat, un cop molt dur que va saber afrontar amb exemplar enteresa. Fou per això que va acollir la seva mare ja d'edat avançada i la seva germana soltera, Joana. Quan va morir la seva mare, la germana Joana va quedar-se definitivament amb Ramon i els seus tres fills. Hem de destacar que en fou una segona mare. Joana va mantenir, amb la seva presència, el caliu de la llar a casa del seu germà, que va romandre vidu la resta de la seva vida.

L'any 1951 funda, a Valls, l'empresa "Mecanismos Auxiliares, S.A.", MAISA, l'obra més important a la seva ciutat nadiua. En serà president durant tota la vida. L'empresa es dedicà, en principi, a la fabricació de terminals de bateria. La va constituir conjuntament amb els senyors Ramon Plana i Joan Sanahuja. La instal·lació a Barcelona de la fàbrica SEAT va impulsar MAI a buscar noves possibilitats en el mercat. Tot plegat va originar un creixement espectacular de l'empresa, en el govern de la qual, s'hi incorporaren nous col·laboradors com el seu home de confiança a "Publicitat Cid", Julio García Ibáñez, i Josep M. Freixes i Cavallé, l'home que seria, en el futur, el gran propulsor de MAI.

L'any 1960 va fundar, juntament amb altres vallencs residents a Barcelona, l'Institut d'Estudis Vallencs, i va col·laborar activament en l'arrelament d'aquesta important iniciativa cultural. L'any 1964 coordinà el trasllat de l'entitat a Valls.

L'any 1971 l'Associació d'Alumnes i Ex-alumnes de l'Escola del Treball li va lliurar el títol de Soci d'Honor. Fou en reconeixement de la tasca que havia fet a favor de l'Escola, molt particularment per la cessió del refugi excursionista de Miramar que es va ba-

tejar amb el nom de Montserrat Gili, en memòria de la seva esposa. Aquest lliurament va motivar que es retrobés de bell nou amb l'Escola de Treball de Valls, llavors "Escola de Mestratge Industrial". Així, l'any 1974, pronuncià una conferència amb motiu dels actes del cinquantenari del Centre, i el 1981, en ocasió de la inauguració del nou edifici del ja Institut Politècnic de Formació Professional, fou qui portà la bandera de l'Escola des de l'antic edifici de la Plaça del Quarter, fins al nou de la Creu de Cames.

Va morir el dia 15 de gener de 1982, a Barcelona. Tenia 81 anys. La seva vida, dedicada a múltiples activitats "havia transcorregut pensant continuament en Valls", com va escriure el director de la revista Cultura, en Pere Altès.

Càrrecs professionals i polítics.

Aquesta és la breu biografia, potser una mica desgavellada, del nostre homenatjat. Una biografia extensa, replena d'activitats. Crec, però, que per tenir un coneixement més complet i, alhora, allisonador, de la seva personalitat, hem de dir quelcom més. Hi ho exposaré, més que seguint un ordre cronològic, glossant dues vessants de la seva vida: la barcelonina i la val·lenca, en les quals es desenvoluparen majoritàriament les seves activitats professionals i culturals.

De bon antuvi, cal dir que Ramon Barbat, un cop acabats els seus estudis de peritatge, anà a Barcelona per estudiar la carrera d'enginyer. Era l'any 1918, l'època de la Mancomunitat de Catalunya. El seu primer càrrec públic fou, com ja s'ha dit, el de president de l'Associació d'Alumnes, una funció molt important perquè podia contactar amb els cercles polítics de la ciutat comtal. No és estrany, doncs, que intervingués en la reobertura de l'Escola del Treball, en temps de la Dictadura, ja que aquesta era allotjada a la mateixa Universitat Industrial. Fou, cal dir-ho, el primer contacte que va tenir amb professors i alumnes de Formació Professional. Aquest fet incidirà en una de les facetes més valuoses de la seva vida. Després de romandre nou anys a Barcelona, durant els quals a més d'actuar com un excel·lent professional, va conèixer els ambients polítics barcelonins, fou destinat a Tarragona com a enginyer de la Delegació d'Hisenda.

No per això va oblidar, però, les seves amistats a la Ciutat Comtal. El nomenament de president de l'Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya, ja en plena República, determinà que hom pensés en ell com a titular de la Conselleria de Sanitat i Assistència Social de la Generalitat. Segons afirma en Ramon Barbat mateix (carta a Josep M. Giné de 15 de juny de 1978) se'n va assabentar, d'aquest nomenament, per la ràdio, i que després d'una conversa amb el Governador Civil de Tarragona, aquest li va deixar el seu cotxe oficial per anar ràpidament a Barcelona i així assabentar-se de la causa del seu nomenament. Fou informat que hi va influir el seu amic Alfred-Sedó Peris Mancheta, Conseller d'Economia i Agricultura i que va acceptar el càrrec per no perjudicar el seu amic, també enginyer industrial. La notícia tingué un fort impacte a Valls. Com diu Joan Ventura en "Estampes retrospectives" que publicà la revista Cultura, la "notícia rebuda a Valls va satisfer en alguns sectors i va fer somriure a d'altres". Realment fou així ja que, segons manifestacions del mateix Ramon Barbat, (carta abans esmentada), això va lligar-lo a contrària al partit Radical, i, en conseqüència, que fos inclòs a la candidatura per a les eleccions a diputat de les Corts del 18 de febrer de 1936. Sortosament, no fou elegit, com diu ell mateix a l'esmentada carta, perquè "el meu ideari polític, heretat ja del meu pare,

ha estat sempre el federalisme de Pi i Margall, que, en el fons, reivindica el reconeixement del nacionalisme català". Va dimitir com a Conseller, quan va ésser nomenat Cap de Govern de la República en Manuel Portela Valladares, que com a Governador General de Barcelona, havia estat President de la Generalitat l'any anterior. I dimití, malgrat l'interès que tenia en Francesc Cambó que continués en el càrrec.

Després de la guerra civil, s'instal·là novament a Barcelona, i va continuar com a president de l'Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya, en aquells moments difícils de les depuracions de la postguerra.

Ràdio Barcelona

Tornem a dir que l'any 1943 va ser nomenat director de Ràdio Barcelona, ben segur que per la seva vinculació al món de la publicitat. Des del primer moment, es va preocupar pels aspectes culturals i econòmics de l'emissor, a la qual, en entrar-hi, es trobava en una situació deplorable. Havia perdut no solament el seu sentit català, sinó també el barceloní. Amb l'objectiu de donar-li una forta empena cultural, va crear la revista "Ondas", sota la direcció del periodista Manuel Tarín Iglésias, dins l'àmbit de la S.E.R. Aquesta fou la primera publicació especialitzada en ràdio i televisió, per la qual cosa va aconseguir una gran difusió nacional i internacional.

La creació dels premis "Ondas", per iniciativa de la revista i de Ràdio Barcelona, va constituir un esdeveniment d'àmplia repercussió cultural. Cal remarcar que aquests premis i els "Òscars de la Ràdio i Televisió" es continuen atorgant, i són lliurats en un solemne acte al Saló de Cent de l'Ajuntament de la Ciutat Comtal. Potser no s'han valorat tal com calia els seus creadors.

D'altra banda, en Ramon Barbat va agrupar un sèrie de personalitats del món periodístic català, alguns dels quals van assumir la publicació de "Catalunya Exprés" de vida molt curta, però molt profitosa pels problemes insalvables de censura d'aquella època. Així mateix va idear la construcció d'uns estatges per a treballadors de la ràdio, i la fundació de la "Unión de Radioyentes" que va arribar a tenir uns noranta mil associats.

Però el seu màxim interès fou el d'aconseguir una emissora totalment barcelonina i catalana. Amb aquesta finalitat va demanar la col·laboració d'eminents personalitats del món cultural de casa nostra: el doctor Lluís Carreras, sacerdot de gran prestigi; l'historiador Duran i Sanpere; Joan Llongueras, musicòleg; el metge i catedràtic de la Facultat de Medicina, doctor Pere Nubiola i el pedagog Artur Martorell, que fou professor de l'Escola Normal de la Generalitat. La tasca cultural que es va portar a terme fou altament positiva. Emissions com "La comarca nos visita", "Radio Club" i "Fantasias radiofónicas" la van convertir en l'emissora més popular de Catalunya, malgrat el suport oficial que rebien les del règim com "Radio Nacional de España".

Hom sap que la difusió de notícies durant el franquisme era una exclusiva d'aquesta última emissora a la qual eren obligades a connectar totes les de l'Estat. Malgrat que no es podia fer cap mena d'explicació a les notícies "oficials", Ràdio Barcelona comentava situacions o algun esdeveniment que la censura no "podia prohibir" perquè no es podien considerar com a "notícies", però que creaven entre els oients un estat d'opinió molt diferent del que pretenien les notícies oficials del règim. D'altra banda, s'organitzaren emissions especials que subratllessin tant com ho permetien les circumstàncies, alguna

faceta del nostre país. Diguem, si més no, que el pedagog Artur Martorell va organitzar emissions escolars que duraren de l'any 1945 al 1957, així com els Concursos de Pessebres entre les escoles de Barcelona.

Hom també recordarà que Ràdio Barcelona retransmetia els diumenges des del col·legi dels Jesuïtes de San Cugat del Vallès la santa missa. Un diumenge de 1962, a l'homília, el sacerdot durant la celebració eucarística, va fer referència a una pastoral del bisbe de Bilbao, que es va emetre íntegrament. L'homília en qüestió no va agradar a les autoritats tot manifestant que s'havia d'haver "tallat" en el seu moment. Com que es va considerar la prèdica "material condemnable", s'incoà un expedient a Ràdio Barcelona. Després de molts incidents amb el Govern Civil i amb la "Dirección General de Radiodifusión", en Ramon Barbat va haver de presentar la seva dimissió, una dimissió, lògicament, forçada.

D'aquesta manera, el nostre homenatjat va acabar la seva tasca a la ràdio, una tasca que va durar vint anys, i que avui podem qualificar d'extraordinària.

Publicitat Cid.

Des de l'any 1942, aquesta agència valenciana, especialitzada en publicitat radiofònica, era dirigida per un grup de directius de la cadena SER. L'any 1945, però, es va transformar en societat anònima, de la qual eren accionistes directius de diverses emissores, com, segons ens han informat, de Ràdio València, Alacant, Madrid i Barcelona. En Ramon Barbat en va ser elegit conseller. Ben aviat va aconseguir un gran desenvolupament, motiu pel qual va caldre traslladar la seu a Barcelona. El senyor Barbat, com a director de la Ràdio de la capital catalana, en fou nomenat director general. Aquest, alhora designà administrador de l'empresa al senyor García Ibàñez, a qui ja coneixia com a cap de producció de publicitat CID a Barcelona.

CID va ser la primera agència que va establir un institut d'investigació de mercats a Espanya, així com va presentar per primera vegada la televisió en circuit tancat, amb col·laboració amb la casa Philips, a la fira de mostres de Barcelona. D'altra banda, esdevingué també una escola de publicitat. Des dels anys cinquanta, va formar un planter de professionals que va ocupar i ocupen encara llocs destacats en agències publicitàries.

M.A.I.S.A.

Hem de parlar ara de la vessant valencina de Ramon Barbat. I començarem per MAISA, d'allò que alguns mitjans de comunicació han anomenat "el miracle vallenc de MAI". Era l'any 1951, i el nostre país patia encara les conseqüències de la guerra civil...

Ja feia temps que el senyor Barbat volia crear una empresa ben característica a la nostra ciutat i va concebre la fundació de l'empresa "Mecanismos Auxiliares Industriales", S.A. (MAI). Ja n'he parlat una mica al començament d'aquesta dissertació. Hem d'afegir, però, que a les dècades dels anys cinquanta, seixanta i setanta, MAI va gaudir d'un fort desenvolupament, instal·lant tallers a Madrid, Vigo i Tortosa, a fins i tot més naus a Valls, al polígon industrial. L'evolució tecnològica de l'automòbil i la presència d'una qualificada competència en el món internacional van palesar la necessitat de la consolidació de l'empresa. És per això que l'any 1978 MAI es va associar amb "United Technologies Corporation" líder mundial en el sector de l'automoció, la qual cosa va

permetre la solidificació com una de les primeres empreses del sector.

Més tard MAI va ampliar els tallers, instal·lant-ne a Cervera i altres localitats. Avui dia dóna treball a més de 3000 treballadors amb un alt nivell professional. Tot plegat s'ha aconseguit perquè una de les grans preocupacions de l'empresa ha estat la formació del seu personal. És per això que la podríem qualificar d'Escola-empresa, ja que l'educació permanent dels treballadors ha estat una pràctica constant des de l'any 1955.

Hem de remarcar així mateix l'esperit català i vallenc del senyor Barbat. L'equip de col·laboradors que sempre ha tingut l'empresa ha aconseguit que la imatge del nostre país i la projecció de la nostra cultura, es divulgues arreu d'Europa. La realitat exportadora ha estat també molt remarcable, sense que mai no haguéssim de veure gent forana en els seus equips de gestió, sinó homes de casa nostra. Podem dir, doncs, que l'esperit que va animar al senyor Barbat a la creació de MAI, avui perpetuat en el seu fill Ramon, segueix presidint l'empresa.

Cal dir també que la projecció internacional de MAI en el mercat de l'automòbil ha estat molt important. Valls, on estan les seves instal·lacions principals i el seu domicili social, és un punt d'obligada presència per influents executius de la indústria automobilística mundial.

Les Escoles de Treball.- L'Escola de Treball de Valls

Quan Ramon Barbat, l'any 1918, va anar a Barcelona per estudiar la carrera d'Enginyer Industrial, era l'època en què gaudia d'un bon prestigi l'Escola de Treball, que va impulsar Enric Prat de la Riba, essent president de la Mancomunitat de Catalunya. L'Escola tenia un edifici propi a la fàbrica Batlló del carrer Urgell, segregada de l'Escola d'Enginyers, per tant ben coneguda pel jove estudiant. El seu primer director en fou un altre enginyer, Rafael de Campalans, més tard secretari General d'Ensenyament Tècnic i Professional de la Mancomunitat. En proclamar-se la dictadura de Primo de Rivera, l'Escola del Treball fou clausurada per ordre del dictador, per raó que, segons es comentava, era un centre catalanista. Fou en aquesta ocasió quan en Ramon Barbat, un jove enginyer de 23 anys, començà a defensar i promocionar els ensenyaments que avui anomenem Formació Professional. El tancament de l'Escola de Treball de Barcelona motivà la formació d'una comissió que va anar a Madrid per gestionar la reobertura del centre, de la qual en formava part el nostre biografiat. Gràcies a aquestes gestions, l'Escola es va obrir de bell nou.

Mentre, va ésser destinat a la delegació d'Hisenda de Tarragona, i amb el coneixement que havia tingut de la Formació Professional a Barcelona —un bon aprenentatge— va iniciar una tasca a favor d'aquests estudis a les terres tarragonines, i intervingué d'una manera directa en el desenvolupament de l'Escola de Valls, i en la creació de les de Tarragona, Reus i Tortosa.

Llavors, aquí a Valls, es donaven els primers passos per a la creació de l'Escola del Treball. No en faré pas ara una història detallada, encara que m'agradaria. L'amor entranyable que sento per aquesta gran institució vallenca, tan arrelada a la ciutat i a la que he dedicat una bona part de la meua vida, m'hi empeny. Però no cauré pas en la temptació. L'hem explicada tantes vegades! Deixeu-me recordar, si més no, la conferència que pronuncià el gran patrici vallenc, en Cèsar Martinell, el dia 30 de març de 1924 a l'Aroma

Vallencia, que fou el primer graó que s'hi va posar, juntament amb l'Artemi Plana, Rafael Morlà i Rafael Solé. Ramon Barbat en el seu llibre "Historia de las Escuelas del Trabajo de la provincia de Tarragona", diu que recorda amb gran afecte l'Artemi Plana. Devia ser d'aquells paletes que "el mateix fan un porxo com una xemeneia" i "si ho volen sense escales pugen al capdamunt...", com diu Salvat-Papasseit.

I recorda també l'electricista senyor Mateu, que va ser president del Patronat, i en Josep Rodon, empleat de la impremta Castells, i secretari de l'esmentat Patronat. Sembla ser, i em remeto al llibre del senyor Barbat, que la nostra Escola del Treball, no va poder, o simplement, no pogué adaptar-se massa al primer Estatut de la Formació Professional promulgat pel Reial Decret de 21 d'octubre de 1924, poc després de la seva fundació. L'Escola havia obert les seves portes el dia 6 d'octubre d'aquest mateix any a l'antic convent del Carme. Fins aquest moment no coneixem cap actuació del senyor Barbat. L'any següent, però, l'economia del centre no devia anar massa bé, i el secretari del Patronat senyor Mateu, va escriure una carta al nostre homenatjat, en la qual li demanava que l'informés com l'Escola de Valls podia aconseguir una subvenció estatal, o, en tot cas, que esbrinés com es podria acollir a l'Estatut de Formació Professional de l'any 1924.

La resposta del senyor Barbat no es féu esperar. Li va contestar el 25 de novembre de 1925. Aquesta carta, un document valuós per a la història de l'Escola del Treball, me la va trametre, com a director del centre, el dia 5 de maig de 1976, amb motiu de la clausura dels actes del cinquentenari de la seva fundació. En Ramon Barbat hi donava tanta importància que, en el llibre abans citat, afirma que va aprofitar l'avinentesa de la nostra invitació a la clausura dels actes dels cinquanta anys, per trametre-me-la. No hi va poder assistir, però escriu: "vaig aprofitar l'avinentesa per adjuntar-li una fotocòpia de la carta que l'any 1925 dirigí al llavors president del Patronat de l'Escola, senyor Mateu. Amb això vaig voler informar el senyor Aguadé de coses d'interès sobre la veritable història de l'Escola". I continua: "Suposo que serà interessant per vostè, conèixer la còpia que adjunto de la carta dirigida per mi al senyor Mateu, president del Patronat d'aquella Escola, de la qual n'era secretari el senyor Rodon, figures que mereixen no ser oblidades pels ambients de l'Escola successora de la primitiva, a la qual tant deuen els vallencs."

No és aquest el moment de fer una anàlisi del document que estem exposant, el qual aporta una sèrie de dades sobre l'inici de les activitats de la nostra Escola. Destaquem, però, en primer lloc el coneixement que tenia el senyor Barbat de la legislació que feia referència a la Formació Professional d'aquell temps, i segonament el seu interès pel Centre de la seva ciutat, cosa que motivà que més endavant treballés en la creació dels altres tres de les nostres comarques: Tarragona, Reus i Tortosa.

Instal·lat ja a la Delegació d'Hisenda de Tarragona, i, com sempre —segons el seu escrit—, el senyor Barbat va comprometre als senyors Tulla, Querol (Comte de Rius), i Blanes, en la creació d'una Escola del Treball a Tarragona. Va visitar el Cardenal-arquebisbe, doctor Vidal i Barraquer per demanar-li l'ajuda necessària. Li manifestà que el nou centre no solament promorcionaria els joves obrers, sinó que també els allunyaria de les tavernes i cataus de vici. El senyor Cardenal va acceptar la proposta i a més va oferir els baixos de la casa del carrer d'Armanyà, propietat de la Cúria, perquè s'hi instal·lés provisionalment la nova Escola.

Així mateix el senyor Barbat va promoció una campanya de premsa els anys 1928

i 29, amb uns escrits genèrics "Escuela Profesional" als diaris "La tarde", "Diario de Tarragona", i altres. La campanya va tenir un gran ressò a la ciutat. Fins i tot, llençà la idea de creació d'una Universitat professional, precursora de la Universitat Laboral de Tarragona.

Creada ja l'Escola del Treball de Tarragona, es va posar en contacte amb el seu company, l'enginyer industrial de Reus, senyor Terrats, i li va proposar el projecte de fundar-ne una de nova a la capital del Baix Camp. Malgrat la prematura mort de l'enginyer reusenc, la creació del nou centre va ser una realitat. El primer director en fou el de l'Institut de Segon Ensenyament, senyor Caixès. Quant a la fundació de la de Tortosa, cal dir que el senyor Barbat es va relacionar amb l'arquitecte municipal senyor Barlet, i ambdós van impulsar la creació de l'Escola del Treball. Va néixer així la quarta de la "província".

La valoració, per tant, que avui dia podem fer, després de seixanta-cinc anys, de l'activitat del nostre compatriota en la creació i continuïtat de les Escoles del Treball a les comarques tarragonines, és altament positiva. Però cal dir també que l'interès per aquests ensenyaments professionals els va assolir l'any 1924 amb motiu de la creació de l'Escola de Valls, i amb la permanent relació amb els membres del patronat del nostre centre, com Artemi Plana i Josep Rodón, amb els quals va mantenir moltes converses i correspondència.

Fou per això que, en plena activitat, i amb una visió engrescadora dels nous estudis, i sobretot, com una eina que l'ajudés en el desenvolupament de les Escoles del Treball, va aconseguir el nomenament d'inspector provincial de Formació Professional. Era un càrrec gratuït, però que li permetia entrar "oficialment" als centres, a les quatre escoles que llavors existien. Aquest concepte d'inspector "provincial", abraçava no solament la província de Tarragona, sinó a més les de Saragossa, Logronyo, Osca i Terol, una demarcació realment insòlita, però que malgrat tot, estava d'acord amb l'Estatut de F.P. de l'any 1928, i que s'anomenava la 5a. zona. Així el senyor Ramon Barbat es convertia en el primer Inspector de F.P. a Tarragona.

Les visites del marquès de Guad-El Jelú.

Gràcies a aquest càrrec va poder també alternar amb el Ministeri del Treball, del qual depenien aquest tipus de centres. Era Ministre, aleshores, d'aquest departament un marquès que esdevindria un gran amic de la ciutat de Valls, un carrer de la qual portaria el seu nom. Em refereixo és clar, a Pedro Sangro Ros de Olano, marquès de Guad-el Jelú. He de confessar que, des del primer moment, ja fa anys, vaig tenir curiositat per esbrinar aquest nom. Permeteu-me dir, encara que sigui de passada, que el marquesat de Guad-el Jelú va ser concedit amb el títol de "Grandesa d'Espanya" l'any 1860, a Antoni Ros de Olano, per la seva participació a la batalla, a la vora del riu del mateix nom, durant la primera guerra d'Àfrica. Antoni Ros de Olano era un militar d'origen català, que va néixer casualment a Caracas, l'any 1808. Va prendre part a la segona Guerra Carlina, l'any 1847; va ascendir a general, i tot seguit fou nomenat Ministre de Foment. Precisament, entre altres actuacions, va crear les Escoles Normals.

Fou a més, un home que va compaginar, i això em va interessar moltíssim, les armes i la literatura. És important destacar que va ser un assidu client de la tertúlia que els romànics castellans feien al "El Parnasillo" madrileny, un club on es trobaven sovint Lar-

ra, Ventura de la Vega, Estébanez Calderón, Mesonero Romanos, i, sobretot, el seu gran amic José de Espronceda. Precisament aquest poeta castellà i Antoni Ros de Olano, van escriure conjuntament una obra de teatre "Ni el tío ni el sobrinó", que és gairebé desconeguda. Així mateix va prologar "El Diablo Mundo", d'Espronceda. Té diverses obres de poesia, novel·les i història, produccions que va escriure sense massa èxit. Tot i això, la crítica literària diu que era un esperit selecte d'una certa inspiració poètica. Aquest va ser el padrí de Pedro Sangro Ros de Olano, ja que els "Olano" van heretar el marquesat.

Així, doncs, Ros de Olano, provenia d'una família de militars, de poetes i de ministres. La primera vegada que el marquès de Guad-el Jelú va venir a Valls, expressament invitat pel senyor Barbat, i segueixo ara la revista "Cultura", fou el dia 1 d'octubre de 1930. Va arribar en tren a Reus, on va visitar l'Ajuntament i l'Escola de Treball. El mateix féu a Tarragona, on l'Escola ja s'havia traslladat al carrer Lleida, a les antigues coxeres de l'Ajuntament. En aquesta ciutat també va complimentar el cardenal Vidal i Barraquer. Finalment va arribar a Valls, on a l'Escola del Treball, allotjada l'antic convent del Carme, se li va tributar una rebuda que Ramon Barbat qualificà d'"apoteòsica".

Necessitaria molt de temps per explicar l'impacte que la visita del marquès va causar a Valls. La nostra revista "Cultura" se'n féu ressó. Quan va marxar cap a Madrid va manifestar a Ramon Barbat, que les Escoles, sobretot la de Valls, l'havien impressionat fortament. Tant fou així que professors i alumnes del nostre centre, foren rebuts algunes vegades a casa seva, a Madrid. I no cal dir, que especialment les de Valls i Tarragona, se'n beneficiaren amb escreix, de la visita del Ministre. L'Ajuntament d'aquesta última ciutat, va determinar cedir uns terrenys al començament de la carretera de Valls, on es va construir la nova Escola del Treball tarragonina.

La segona visita que Ros de Olano va fer a Valls va tenir lloc els dies 1 i 2 de febrer de 1931, amb motiu de les festes decennals de la Candela. Ramon Barbat va suggerir a l'Ajuntament que el ministre fos el qui portés la bandera de la ciutat. La rebuda i l'afecte popular que va rebre foren encara més pregones que a la primera vegada.

Miramar i l'Escola del Treball

Després de la guerra civil, el senyor Ramon Barbat no va participar ja en política. Algun familiar m'ha dit que com els toreros "es va tallar la coleta", i si bé no va intervenir en l'obertura de l'Escola del Treball, no per això va deixar de tenir-hi contactes a través de l'Associació. Eren aquells temps, aquells anys recordats de la nostra Escola, la qual es va poder obrir gràcies a la unitat que hi va haver entre l'alcalde de la ciutat, Josep M. Fàbregas, els membres del Patronat i els professors. L'Associació va tornar a funcionar d'una manera decisiva.

I aquí he de fer esment de les pujades a Miramar dels membres de la Secció de Muntanya de l'Associació d'Alumnes i Ex-alumnes. Qui no recorda aquelles excursions dels anys 40, 50, 60! L'enyorat Josep M. Güell, aquell gran mestre de Taller del Metall, com a cap, acompanyat sempre de J. Benaiges, Josep M. Güell, Sebastià Figuerola, Francesc Canela, Joan Serra, Joan Toda, Josep Piñas, Víctor Ventura, i molts altres que no recordo. Alguns m'estan escoltant ara, aquí. Tots cap a Miramar! I passaven, és clar, pel Mas Barbat.

Aquestes excursions són l'origen del refugi de Miramar. "Us faré un refugi d'excur-

sionistes”, els deia el senyor Barbat. I va ser així. Fou una casa que guardava per a la seva esposa, enamorada d'aquells indrets muntanyencs de la serralada, que va cedir a l'Associació. I li van posar el nom de “Montserrat Gili”, en memòria de la seva estimada esposa. El regufi s'inaugurà el dia 8 de juliol de 1951. Actuaren de padrins els germans Ramon i Montserrat, uns nens encara.

El dia 10 de novembre de 1971, el senyor Ramon Barbat va rebre de mans del president de l'Associació, el títol de soci d'Honor de l'Entitat. En el seu discurs d'agraïment va destacar els beneficis que la ciutat de Valls i la societat en general havien rebut de les Escoles del Treball. Des d'aquest moment es va sentir encara més lligat a la nostra Escola. Deia que a Valls hi tenia dos amors: la MAI i l'Escola de Treball. Recordo que quan hi vaig entrar de professor l'any 1958, ja en vaig sentir parlar. En parlaven, sobretot, els ex-alumnes, professors i membres del Patronat, com —perdoneu si me'n deixo alguns—: el plorat Joan Güell, Magí Ferrando, Josep M. Tost, Pere Altès, el recordat Daniel Ventura, Josep Pons, J.M. Güell Rodríguez, i tants i tants d'altres!

Quan es preparaven els actes del Cinquantenari de l'Escola, l'any 1974, n'era director, i el vaig invitar. Recordo perfectament la primera conversa que vàrem mantenir i confesso que, en principi, va ser una mica distant. Ell em deia que les Escoles havien de tenir un patronat i una autonomia. Jo, naturalment, li parlava de la Llei Orgànica de F.P. de l'any 1955 i de la Llei de l'any 1970, la que va anul·lar els Patronats. Malgrat tot, va néixer entre nosaltres dos una bona amistat. Va intervenir en els actes del cinquantenari amb una interessant xerrada sobre “Història de la F.P.”, que va pronunciar el dia 22 d'octubre de 1974. El dia 1 d'abril de 1978, també va participar en la clausura del cinquantenari de l'Associació d'Alumnes i Ex-alumnes. A més de Ramon Barbat, també va ser-hi present un altre soci d'Honor de l'Entitat, el senyor Aguilar i Paz, que fou rector de la Universitat Laboral.

He d'esmentar també, que, com a reconeixement de totes aquestes activitats en pro de la F.P. un Institut de les comarques tarragonines, el de Vila-seca-Salou, porta el nom de Ramon Barbat i Miracle.

I acabaré aquesta breu ressenya de les activitats del senyor Barbat a favor de la Formació Professional vallenc, citant, si més no, la inauguració del nou edifici de l'Escola, a la Creu de Cames, el dia 25 d'abril de 1981. El senyor Barbat com a invitat d'honor, fou l'escollit per portar la bandera del nostre estimat Institut Politècnic, és a dir de l'Escola del Treball, des de l'antic edifici de la plaça del Quarter. L'acompanyaven en Joaquim Martinell i Josep M. Tost. Com tothom encara recorda, l'acte, el va presidir el president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol. I crec que he d'acabar, perquè m'allargaria massa. Són records molt íntims, entusiasmadors...

Conclusió

Sempre és difícil i arriscat alhora, fer una anàlisi d'un home, en aquest cas, del senyor Barbat, encara viu en el record, que per la seva gran personalitat ha tingut una extraordinària projecció en una sèrie de vessants com la cultural, l'econòmica, l'empresarial, l'ensenyament i fins i tot la política. Les persones necessiten el pas del temps perquè la història pugui objectivar la seva conducta.

Tot i amb això, he de dir, cal dir-ho, que en Ramon Barbat era un home intel·ligent i assenyat, i per damunt de tot, i per la seva formació, un home d'empresa. Només cal

pensar en Ràdio Barcelona, en publicitat "Cid", i sobretot, en MAISA. Per tot això és fàcil deduir que era inquiet, emprenedor, i resolut. Ell sabia perfectament que en una empresa s'havia d'actuar amb el cor, amb un cert alè poètic o misticisme empresarial, però també, i especialment, amb el cap, amb la reflexió, tocant de peus a terra, com diem els catalans.

Era un home honest i correcte, seriós i elegant. Creia en la dignificació del treball, en l'eficàcia d'un bon professional, en el sentit de responsabilitat, i en el goig i la tranquil·litat que suscita una feina ben feta. Tot contribueix a l'engrandiment del país, de la ciutat, de la casa. Jo li aplicaria uns versos d'un poeta-professor, una mica oblidat, de finals de segle, Pons i Gallarza, que diuen:

Tu feres d'un sòl aspre jardins per tes collades.
 Tu feres rius de plata brollar de tos telers;
 davant sempre les altres, avancen tes armades,
 els mars de les borrasques fan cap tos mariners.

He de destacar també del senyor Barbat el seu amor a la família. Era un home que creia i estimava la comunitat familiar com a cèl·lula indestructible de la societat. Ho va demostrar en les diferents etapes de la seva vida, sobretot després de la mort de la seva esposa, i amb la seva germana. Així va tirar endavant la seva prosòpia perquè no s'apagués el caliu de la llar tan arrelat a Catalunya, que va arrapar els masos, les masies, i les cases pairals. Les cases i les famílies no trontollen quan al davant hi ha una persona, un home, de vegades dur de caràcter, com l'home bíblic, però sensible i humà, que podríem parangonar a aquells romans del Camp de Tarragona, com deia l'Eugeni d'Ors quan va venir a Valls.

Vull també remarcar la seva catalanitat i el seu vallenquisme, això és, el seu amor a Catalunya i a la seva ciutat. Amb diferents aspectes, perquè com diu Salvador Espriu:

Diversos són els homes i diverses són les parles,
 i han convingut molts noms a un sol amor.

Demana la reobertura de l'Escola del Treball l'any 1925. Va ser Conseller, poques setmanes, de Sanitat i Assistència Social en aquella rara i anormal Generalitat del novembre de 1935. Com a president de l'Associació d'Enginyers Industrial, encara l'any 1939, reivindica per als associats els drets que els eren trepitjats. A Ràdio Barcelona, es preocupà, fins a ser cessat, de la llengua i de la cultura catalanes, humiliades pel franquisme. Crea la MAISA, una presència constant de Valls i de Catalunya a Europa.

Aquesta és, en síntesi, la personalitat d'un home de Valls, de l'Alt Camp, de Catalunya. Jo li voldria aplicar aquells versos delicats i harmònics, d'un poeta del seu temps, Carles Riba, del "Segon Llibre d'Estances":

Feliç qui ha viscut dessota un cel estrany
 i la seva pau no es mudava
 i qui d'uns ulls d'amor sotjant la gorga brava
 no ha vist terrejar d'engany.
 Feliç és qui nor mira enrera, on el passat,
 insaciable que és, ens lleva
 fins l'esperança, sacra penyora de la treva
 que la mort havia atorgat.

Sí, feliç és qui ha viscut sota aquest cel nostre, i la seva pau mai no es mudava; feliç qui arrelat a la terra, a mi no mira enrera, sinó que sempre té esperança, l'esperança i la credibilitat amb Déu, amb l'home i en aquest cel tan blau que ens envolta.

Aquest és el nostre homenatge, l'homenatge que l'Ajuntament de Valls, amb l'Associació d'Alumne i Ex-alumnes de l'Escola del Treball, la Cambra de Comerç i Indústria, la revista "Cultura" i l'Institut d'Estudis Vallencs, han dedicat al senyor Ramon Barbat i Miracle.

He dit. Moltes gràcies.